

DIERENHELDEN

AFLEVERING 5
VRIJDAG 7 OKTOBER 2011

DOELSTELLINGEN

Na het zien van het televisieprogramma en het werken met het begeleidend materiaal kunnen de kinderen:

- vertellen dat veel helden in (strip)boeken gebaseerd zijn op een dier (bijvoorbeeld Spiderman, Batman);
- vertellen dat deze helden vaak de bijzondere eigenschappen of kenmerken van dieren gebruiken;
- enkele bijzondere eigenschappen (bijvoorbeeld de vleugels en sonar van vleermuizen, of de draden van een spin) van het dier benoemen en aangeven waarvoor deze gebruikt worden.

Sluit aan bij kerndoelen 40 en 41.

LESVERLOOP

Voor het kijken

U kunt de leerlingen vragen of ze ook helden uit boeken, films of strips kennen die deels dier deels mens zijn. Waarschijnlijk komen ze wel op de namen van Batman (vleermuisman) en Spiderman (spinnenman). Mogelijk komen ze ook met Sponge Bob (de spons - ook een dier - met dat ouderwetse

NIEUWS UIT DE NATUUR

onderbroekje), Tompoes (een poes die zich wel heel menselijk gedraagt) of Olivier B. Bommel (een heer van een beer). Donald Duck is een eend met menselijke trekjes en Mickey Mouse een muis die qua gedrag op ons lijkt.

Het tv-programma

Veel helden in boeken zijn gebaseerd op een dier. Presentatrice Mylène Gordinou de Gouberville wil ook over een held schrijven en zoekt uit op welk dier haar personage gebaseerd zal zijn. Natuurlijk moet ze alles over het dier te weten komen om haar personage vorm te geven. Presentator Jurre Bosman onderzoekt ook enkele eigenschappen van dieren.

Na het kijken

Veel dierenhelden hebben een Engelse naam. Ga na afloop van de uitzending eens uitzoeken wat de Nederlandse naam is voor Batman, Spiderman, Sponge Bob, Donald Duck of Mickey Mouse. Deels zullen de leerlingen het zelf al weten en deels kunnen ze het opzoeken in een woordenboek of op een [vertaalsite](#).

HET LEERLINGENBLAD

PAGINA 3

Op de introductiefoto staat een cartoon van een muis met een Batman-pak aan. Je zou deze held Batmouse kunnen noemen; in de Nederlandse vertaling wordt het minder klinkend 'Vleermuis-muis'. In de tekst worden de leerlingen opgeroepen om zelf nieuwe dierenhelden te verzinnen. Als ze de Engelse woorden voor de Nederlandse woorden willen weten, kunnen ze dat het beste via een woordenboek op internet opzoeken. Via Google kunnen zij ook uitzoeken of hun verzonden heldennaam in het echt bestaat. Dat blijkt verbluffend vaak het geval. Zo blijken de door ons verzonden karakters Leopardwoman, Elephantboy, Geckoman, Antgirl en Kangarookid al eerder door iemand te zijn gebruikt. Let wel op. De zoekresultaten zijn niet altijd even onschuldig. Zo levert de zoekactie Dolphinwoman een filmpje op Youtube waarbij een dolfijn probeert te paren met een vrouwelijke duiker.

PAGINA 4

Om een dierenheld te kunnen verzinnen moet je goed beseffen welke speciale eigenschappen je dier heeft.

Opgdracht:

Van Engels naar Nederlands 5 (6)

Met de tip hoe je de namen in het Nederlands spelt, moeten ook de leerlingen van groep 5 wel achter de Nederlandse namen van de dierenhelden kunnen komen. Voor groep 6 zou u de opdracht uitdagender kunnen maken door de tip tijdelijk met een gele memo af te plakken. De leerlingen zullen dan zelf op zoek moeten naar de Nederlandse diernamen. Bij het tekenen van de eigen dierenheld is het het leukst als de leerlingen op een apart papier een tekening kunnen maken. Op deze [website](#) is te zien hoe je stripfiguren stap voor stap kunt tekenen. Misschien kunnen enkele leerlingen hun held met tekening en uitleg aan de klas presenteren.

Leopardwoman kan goed sluipen en bespringen.
luipaardvrouw 1

Elephantboy is heel groot en sterk en heeft een handige slurf.
olifantjongen 3

Geckoman kan tegen muren opklimmen en zelfs ondersteboven aan het plafond hangen.
gekkoman 6

Antgirl kan vijftig maal haar eigen gewicht tillen en kan heel goed ruiken.
miermeisje 2

Kangaroooid kan ver springen met zijn achterpoten en boksen met zijn voorpoten.
kangoeroekind 4

Dolphinwoman kan heel goed zwemmen en is superslim.
dolfijnvrouw 5

(mijn dierenheld)
kan heel goed.
Vertaling: _____

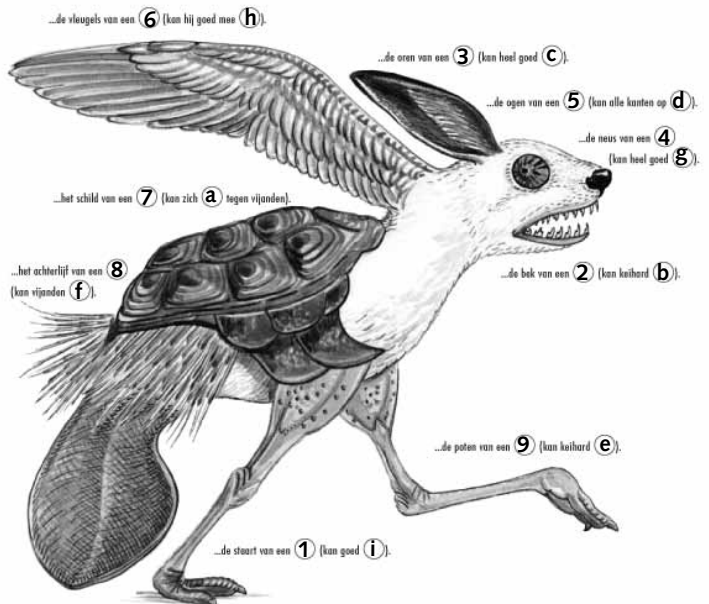

PAGINA 5

Op deze pagina worden negen dieren gecombineerd tot een dierenheld: een samengesteld fantasiedier. In dit geval dus geen mens met dierlijke trekken.

Opgdracht: Multiheld (5) 6

De leerlingen van groep 5 kunt u klassikaal door de opdracht loodsen door steeds een onderdeel van Multiheld te bespreken. Groep 6 moet het op eigen kracht kunnen uitvogelen. Bij de nabespreking kunt u er op ingaan dat de combinatie van eigenschappen niet altijd zal werken. Zo zullen de meeuwenvleugels onze held (met zwaar schildpaddenschild, ijsberenlijf en struisvogelpoten) niet de lucht in krijgen. Ook zijn de stekels en het schild niet groot genoeg om hem helemaal te beschermen.

Nog een paar weetjes:

- Een **ijsbeer** kan op 1 km afstand het ademgat in het ijs van een zeehond ruiken. Een kadaver ruikt hij soms op 25 km afstand.
- Een **haas** kan zijn oren alle kanten uit draaien. Zo kan hij gevaar uit alle richtingen opvangen.
- Een **kameleon** kan zijn ogen onafhankelijk van elkaar draaien. Richt hij ze alle twee naar voren, dan kan hij diepte zien. Zo kan hij precies bepalen hoever hij zijn tong moet uitsteken om een prooi te vangen.
- Een **haai** kan zijn tanden steeds wisselen. Zo heeft hij altijd een scherp gebit.
- **Meeuwen** hebben lange, puntige vleugels. Ze kunnen er urenlang mee zweven boven zee, bijna zonder hun vleugels te bewegen. Zo vliegen ze energiezuinig.
- Op de tekening is het schild van een **landschildpad** afgebeeld. Het heeft de vorm van een helm. Zeeschildpadden hebben een meer afgeplat, gestroomlijnd schild.
- Als een leeuw niet uit zichzelf vertrekt, loopt een **stekelvarken** met zijn stekelige achterkant tegen de snuit van zijn belager aan. Sommige stekels blijven in het gezicht van de leeuw zitten.
- De **bever** gebruikt zijn platte staart niet alleen om mee te zwemmen (als roer), hij slaat er ook mee op het wateroppervlak als alarmsignaal.
- De **struisvogel** haalt met zijn lange poten snelheden van wel 60 km/uur.

EXTRA

Schrijven

U kunt de leerlingen hun eigen stripverhaal over hun eigen dierenheld laten schrijven. Laat ze zonedig eerst een avontuur van Batman of Spiderman lezen om kennis te maken met de korte zinnen die in een stripverhaal worden gebruikt. Eventueel kunt u er ook een doorgeefverhaal van maken, waarbij een leerling begint en het doorgeeft aan de volgende, tot het de hele klas is rondgeweest.

DAPPERE DIEREN

AFLEVERING 6
VRIJDAG 14 OKTOBER 2011

DOELSTELLINGEN

Na het zien van het televisieprogramma en het werken met het begeleidend materiaal kunnen de kinderen:

- voorbeelden noemen van dieren die mensen helpen (bijvoorbeeld honden, paarden en vogels);
 - van een aantal dieren aangeven welke eigenschap van het dier wordt ingezet om mensen te helpen (bijvoorbeeld de reuk van honden, de kracht van een paard, de vliegkunsten van een duif);
 - vertellen dat de dieren getraind worden om mensen te helpen;
 - vertellen dat je met zorg met dieren om moet gaan.
- Sluit aan bij kerndoelen 40 en 41.

LESVERLOOP

Voor het kijken

Laat de leerlingen van tevoren bedenken welke dieren er zijn die ons helpen. Waarschijnlijk denken ze als eerste aan honden die helpen als lawinehond, als drugshond of als blindengeleidehond. Met wat meer denkwerk komen ze wellicht ook op politiepaarden, haviken (die vogels verjagen) of postduiven. U kunt de discussie wat aanscherpen door varkens en ander slachtvee te noemen: die helpen ons tenslotte aan een

stukje vlees. Ook kunt u het hebben over de dieren in laboratoria die ons helpen door medicijnen of zalfjes uit te testen. Zo'n laboratoriumrat in een kankerinstituut is misschien wel het 'dapperste dier' van allemaal.

Het tv-programma

Niet alleen mensen verrichten heldendaden en kunnen dapper zijn. Ook dieren kunnen dat zijn. In veel boeken zijn het juist dieren die een dappere daad verrichten, waardoor vaak mensenlevens worden gered. In deze aflevering verdiepen de presentatoren Mylène Gordinou de Gouberville en Jurre Bosman zich in de echte dieren achter deze verhalen.

Na het kijken

U kunt de discussie aanzwengelen of dieren nu dapper zijn omdat ze mensen helpen. Dat is wel erg vanuit de mensen gedacht. Een zwijntje dat aan de machtige tijger is ontkomen is minstens zo 'dapper' als een lawinehond die slachtoffers onder de sneeuw opspoort. Hoe denken de leerlingen daar over? In volksverhalen spelen slimme of dappere dieren vaak een heldenrol. Lees bijvoorbeeld eens een verhaal voor over de slimme spin Anansi.

HET LEERLINGENBLAD

PAGINA 6

Op de foto is een reddingshond te zien die bij een oefening dingen moet aanwijzen die onder het puin zijn begraven. De oefening vindt plaats in Japan. Naar aanleiding van de eerste zin in de tekst kunt u nog even ingaan op dappere mensen. Met andere woorden; wat voor mensen zijn er die zich inzetten om dieren te redden. In de eerste plaats zijn er de medewerkers van het dierenasiel en de dierenambulances die opkomen voor gewonde of verwaarloosde huisdieren. Daarnaast zijn er vele organisaties die dieren proberen te redden. Wereldwijd is dat het Wereld Natuur Fonds, landelijk heb je allerlei stichtingen als de Eekhoornopvang, Stichting Aap, het Berenbos, de Vogelbescherming, de Vlinderstichting, Stichting Egelbescherming en Das & Boom.

PAGINA 7

Honden zijn de dieren die het vaakst worden ingezet om ons te helpen op allerlei terreinen. Doordat honden sociale dieren zijn kun je ze goed trainen om een taak te verrichten. Daarnaast beschikken ze over een geweldig reukvermogen dat ons goed van pas komt.

Opdracht: De helpende hond 5 (6)

Voor groep 5 is de opdracht goed te doen, voor 6 is hij misschien te gemakkelijk. U zou de eerste vier keuzewoorden tijdelijk met een gele memo kunnen afplakken.

Oplissing:

1e rij: lawinehond, herdershond, waakhond

2e rij: gezelschapshond, drugshond

3e rij: sledehond, jachthond, blindengeleidehond

In de nabespreking kunt u ingaan op het feit dat verschillende hondenrassen zijn gefokt op verschillende taken. Ze zijn dus niet allemaal zomaar geschikt voor elke taak. Een uitzondering is de Duitse herder die bijna voor elke taak kan worden opgeleid.

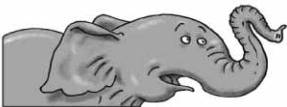

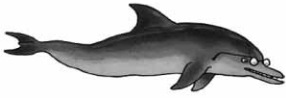

Laat de leerlingen bedenken welke rassen welke taken goed aankunnen.

- jachthond: spaniël, Duitse staander en nog veel meer
- sledehond: husky
- herdershond: bordercolлие, schapendoes, Duitse herder
- lawinehond: Duitse herder
- blindengeleidehond: golden retriever
- drugshond: Duitse herder, beagle
- waakhond: dobermann, boxer
- gezelschapshond: labrador, retriever en nog veel, veel meer

PAGINA 8/9

Op deze pagina's breiden we het begrip dappere dieren uit naar nuttige dieren. Dat zijn er al een stuk meer, omdat we ook alle huisdieren meetellen.

Opdracht: Gehusselde hulpjes (5) (6)

7		Ik ben een groot dier met een handige slurf. Mensen hebben me geleerd hoe ik boomstammen kan tillen. Zo kan ik houthakkers helpen. De mensen verzorgen mij goed. Zo krijg ik vaak een bad om lekker af te koelen. E
2		Ik kan altijd precies de weg naar huis vinden. Vroeger in de oorlogen werd ik vaak ingezet om post naar het hoofdkwartier te brengen. Nu gebruiken ze mij vooral voor wedstrijden. U
4		Ik kan in kleine nattes klimmen. Ook kan ik heel goed ruiken en de geur van bommen leren kennen. Zo kan ik helpen in gebieden waar mijnen liggen. Ruik ik er één, dan meld ik dat aan mijn baasje. Die schakelt de mijn dan uit. P
6		Andere vogels zijn doodsbang voor mij. Daarom neemt mijn baas me mee naar mijn baas om plekken waar vogels gevaar kunnen opleveren. Bij een vliegveld bijvoorbeeld. Mijn baas laat mij daar rondvliegen zodat als andere vogels ervandoor gaan. I
1		Ik breng soms drenkelingen naar de kant. Daarnaast heeft mijn baasje me geleerd om allerlei klusjes in het water voor hem op te knappen. Bijvoorbeeld het onschadelijk maken van zeemijnen. H
3		Ik ben misschien niet zo snel als een politiewaai, maar ik kan wel goed optreden op pleinen met mensen. Retschoppers zijn bang voor mij. En als een agent op mijn rug zit, voelt hij zich veiliger. L
8		Ik kan goed mensen vervoeren tussen mijn bulten. Ook kan ik veel spullen vervoeren door de woestijn. Ik kan goed tegen hitte en droogte en kan lang zonder eten. B
5		Meestal word ik voor mijn vlees en eieren gehouden. Maar ik doe nog iets anders om mensen te helpen. Ik ben heel waaks en bescherm het erf luid gakkend. Vroeger gebruikten veel boeren mij als alarm-installatie. D

h u i p d i e r

Voor groep 5 is het eerste deel van de opdracht - de juiste naam bij elk dier plaatsen - goed te doen. Het tweede deel, waarbij ze de juiste tekst met het juiste dier moeten verbinden, is lastig, omdat het nogal veel leeswerk is. U kunt dit oplossen door de tekstjes klassikaal voor te lezen en dan gezamenlijk te beslissen bij welk dier de tekst hoort.

Hieronder extra informatie over de dieren die u bij de nabespreking kunt gebruiken.

1 **dolfijn** - Onbehaard zoogdier, behoort tot de walvisachtigen. Er zijn meerdere verhalen bekend waarbij een drenkeling door dolfijnen is gered. De dolfijn houdt haaien op een afstand en houdt de drenkeling boven water.

2 **duif** - Deze duif is gefokt uit de (wilde) rotsduif. Net als veel andere vogels hebben duiven een bijzonder goed ontwikkeld oriëntatievermogen waarbij ze zonder TomTom overal vandaan de weg naar huis kunnen vinden.

3 **paard** - Het paard is al zo'n 5000 jaar geleden gedomesticeerd. Het werd gebruikt voor het vlees, voor het vervoeren van lasten en om er op te rijden.

4 **rat** - Een intelligent knaagdier. Wordt veel in laboratoria gebruikt, met name om medicijnen te testen op bijwerkingen.

5 **gans** - Staat bekend om zijn waakzame gedrag. Zo zouden ze in de Romeinse tijd het Capitool hebben gered door alarm te slaan toen de vijand stiekem deze burcht wilde innemen. Ook nu weten boerengansen geregeld kinderen en volwassenen de stuipen op het lijf te jagen.

6 **roofvogel** - Roofvogels als de havik, slechtvalk en sperwer jagen op andere vogels. Daarom zijn veel vogels doodsbang als het silhouet van zo'n roofvogel opdoemt. Mensen maken hier gebruik van door een valkenier in te schakelen als ze grote groepen vogels willen verjagen.

7 **olifant** - De Aziatische olifant kan goed getraind worden om boomstammen te sjouwen. Ook worden ze veel gebruikt in circussen en dierentuinen. De Afrikaanse is veel moeilijker te temmen.

8 **kameel** - Duidelijk herkenbaar aan zijn twee bulten, waar de dromedaris er maar één heeft. Beide dieren helpen de mensen vooral in woestijnachtige streken. De bulten bevatten vet, want behalve droog zijn woestijnen ook erg voedselarm. Bovendien komt bij de vetverbranding water vrij.

EXTRA

Honden- en kattenrassen

Honden zijn de meest gebruikte dieren om ons te helpen, van oudsher bij de jacht en het bewaken, maar tegenwoordig meestal als gezelschapshond. Laat de leerlingen uit een hondenencyclopedie of op internet uitzoeken waar hun favoriete hondenras (of poezenras) vroeger en nu voor gebruikt wordt en wat zijn bijzondere gedragskenmerken zijn. Een van de vele sites over hondenrassen is deze. Een van de weinige goede sites waar verschillende kattenrassen uitgebreid worden besproken is deze.